

RENAȘTEREA

ORGAN NAȚIONAL-BISERICESC SĂPTĂMÂNAL

Abonamentul pe anul c.: 3000 Lei

Redactor: Prot. T. CIURUȘ

Redacția și Administrația:
Cluj, Piața Malinovski Nr. 18.

II Tes. 1, 3.

DESBATERILE ADUNĂRII EPARHIALE

O zi istorică

Eparhia noastră a trăit clipe istorice în ziua de 28 Octombrie 1945, când s'a deschis prima Adunare eparhială, după tragicele evenimente ale anului 1940. Frântă în două, n'a avut posibilitățile unei legale întruniri reprezentative, atât de-o parte, cât și de alta. Cele patru convocări ale Adunării eparhiale, făcute de P. S. Episcop Nicolae sub regimul unguresc, nu s'au putut constitui din lipsa numărului necesar al membrilor prezenți.

Au trebuit să vină zilele de reîntregire a Ardealului, ca glasul de chemare al Arhipăstorului să fie auzit și îndeplinit. La convocarea de acum, deși cu mari greutate de deplasare, au răspuns majoritatea membrilor Adunării prin prezența Domniilor lor.

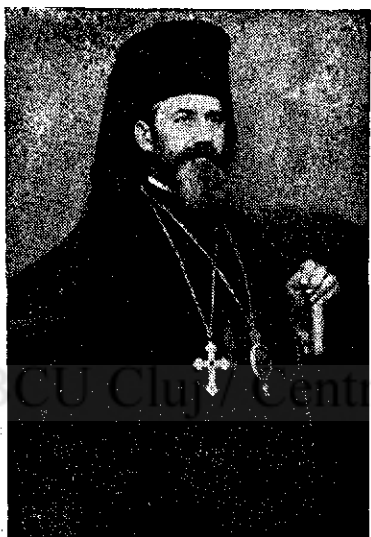
Slujba arhierescă

Zi senină! Măreața Catedrală a neuitatului ctitor Nicolae Ivan, mărturie vecinică a dreptului nostru pe acest pământ străbun, strălucea în bătaia razelor soarelui luminos, iar sub boltele-i arcuite cuprindea mulțimea credincioșilor, în frunte cu distincții clerici și mireni ai Eparhiei noastre, precum și un select grup de ofițeri români, în frunte cu generalul erou Atanasiu.

Soborul preoților, în odăjdii strălucitoare și'n dangăt de clopote, întâmpină pe P. S. Episcop Nicolae la reședință și-l conduc în Catedrală. Aici începe Sf. Liturghie, slujită de P. S. Sa și soborul, într'o cucernică și înălțătoare atmosferă. Răspunsurile le-a dat corul, minunat organizat, de sub conducerea P. C. prot. stavr. Laur. Cureau. Predica zilei a fost rostită, cu multă însuflețire și putere de convingere, de către C. pr. Teodor Ciceu.

În decursul Sf. Slujbe au fost hirotoniți: P. C. prot. Dr. L. G. Munteanu, prof. de teol., întru stavrofor; C. pr. E. Nicolescu,

dir. liceului ort., întru protoiereu și C. arhidiacon Vasile Bogdan, secr. ep., întru preot. Au fost momente înălțătoare prin cari P. S. Sa răsplătea prețioasa și

P. S. S. Episcopul Nicolae Colan

permanenta muncă de colaborare.

Drept măreață complectare a ansamblului de înălțătoare sărbătoare a fost și pomenirea, în Sf. Liturghie, a sufletului vrednicilor membri ai Adunării eparhiale trecuți la cele vecinice dela 1940 până azi, în frunte cu protopopul mucenic Aurel Munteanu din Huedin. Sufletele lor s'au unit cu rugăciunile noastre și peste tot plutea clipa sărbătoreștii amintiri.

La sfârșit P. S. Sa citește rugăciunea dela slujba invocării Duhului Sfânt. Era atâta de farmec și atâta belșug de fericire, încât fețele tuturor radiau de bucurie.

O deschidere fericită întocmită

Îndată după Sf. Slujbă a avut loc deschiderea Adunării eparhiale, chiar în Catedrală. Și nici nu se putea un mai potrivit loc ca și aici, unde sufletul neamului a fost păzit ca cel mai prețios odor. La masa prezidială ia loc P. S. Episcop Nicolae, având alătura pe dl General Atanasiu. Biserica și Armata erau una, în cele mai solemne clipe ale Eparhiei no-

stre, drept mărturie că, precum în trecut, așa și'n viitor nimic nu le va putea despărți, ci vor lupta mână în mână pentru apărarea „legii românești“.

P. S. Episcop Nicolae, într'o curgătoare și dulce grăire și cu mișcătoare accente oratorice își rostește cuvântarea de deschidere, pe care am publicat-o în numărul trecut al foii.

După citirea apelului și constatarea membrilor prezenți, se expediază telegrame omagiale: M. S. Regelui Mihai I, I. P. S. Patriarh Nicodem, Dlui Dr. Petre Groza, I. P. S. Mitropolit Nicolae, P. C. Păr. C. Burducea, ministrul Cultelor și D. Ștefan Voitec, ministrul Educației. Urmează apoi constituirea comisiilor.

Între timp își face apariția Dl prim-ministru Dr. Petre Groza, care, la invitația P. S. Sale, ocupă loc alături de P. S. Sa.

Îndreptându-se spre Dl prim-ministru, P. S. Sa îl salută astfel:

„Salut cu toată căldura inimilor noastre prezența, pe cât de neașteptată pe atât de plăcută, a Domnului prim-ministru Dr. Petru Groza. Abia sunt câteva clipe dela expedierea telegramelor și iată că în această Catedrală, care a fost stâlp și întărire adevărului, avem prilejul să stăm la masă cu ocazia deschiderii Adunării eparhiale după reîntregirea Ardealului. Dumnezeu să ajute D-lui prim-ministru, ca să conducă Țara spre limanul unei vieți cât mai fericite“.

D. prim-ministru Dr. Petru Groza mulțumește călduros P. S. Sale pentru cuvintele de bună urare, spunând că a venit „ca vechiu reprezentant al Adunării eparhiale arhidiecezane și ca prim-ministru spre a vizita pe vrednicii reprezentanți ai Adunării eparhiale întruniți în Cluj“.

Cu acestea ședința I se închide.

Omagierea P. S. Episcop Nicolae

Întreaga asistență, în frunte cu D. prim-ministru Dr. P. Groza

Trecut în registrul special dela Tribunalul Cluj, Secția I, sub Nr. 1—1945.

„Fraților, datori suntem să mulțumim lui Dumnezeu pururea pentru voi, precum se cuvine, căci mult crește credința voastră și dragostea unuia către altul se înmulțește în fiecare din voi“.

și cu D. General Atanasiu, trece în sala de recepție a reședinței episcopale spre a-și exprima sentimentele de omagiu față de P. S. Episcop Nicolae.

În frează de bucurie și'n caldă așteptare, apare P. S. Episcop Nicolae care, prin Dl Dr. Valer Moldovan, prof. univ. pens., este salutată cu emoționante cuvinte arătând că, în fața primejdiilor de mâine poporul caută scut sub aripile Bisericii, iar „noi reprezentanții Ei venim să ne mărturisim alipirea față de P. S. Voastră“. P. S. Sa este apoi viu și îndelung aplaudat.

Adânc mișcat de frumoasa manifestație arătată, P. S. Sa spune între altele: „Vă mulțumesc din toată inima pentru simțămintele cu cari mă încurajați azi, simțăminte dragi, căci e vorba să începem o postată nouă în viața noastră bisericască. Nouă — nu prin învățătură, că-i veche dela Hristos; ci-i nouă prin împrejurările de viață de azi... Noi ne simțim bine în atmosfera democratică. Biserica e a lui Dumnezeu, care o duce la scopurile ce trec dincolo de această viață, dar e și a poporului că pe acest popor îl mângăie și-l sfințește ca o mamă iubitoare.“

Simțămintele ce mă încearcă azi sunt din cale afară de frumoase, căci în primii ani după dictatul dela Viena, tot convocam Adunarea și nu eram în număr și făceam urarea discretă, să dea Dumnezeu ca la anul să fim. Eram totuși toți de față prin reprezentanții Bisericii.

Când citeam apelul și constatam lipsa celor de dincolo, sufletul meu îmbrățișa întreg pământul românesc.

Mulțumesc lui Dumnezeu că suntem în număr și, prin d. prim-ministru, avem între noi chiar Guvernul țării — și pe reprezentanții distinși ai Armatei noastre. Eu din tot sufletul strig: Trăiască Regele! (Vii și îndelungate aplauze). Trăiască Țara!“

Solemnitatea s'a încheiat cu o agapă oferită de P. S. Episcop Nicolae tuturor deputaților eparhiali. La masă toastează P. S. Sa pentru M. S. Regele Mihai I, iar D. Ioan Lupaș pentru pilduitoarea jertfă arătată de P. S. Sa și evidențiază o lacună nouă a Statutului șagunian, indicată de momentul zilei prin prezența Armatei române la sediul Adunării eparhiale. Cere ca în viitor, să fie prezenți reprezentanții Armatei la toate Adunările eparhiale, aceasta și ca o recunoștință pentru vitejia lor pe toate fronturile. Vorbește și D. General Atanasiu cu alese și românești sentimente.

După masă s'au ținut ședințele Comisiunilor respective, cercetându-se rapoartele înaintate de Consiliul eparhial.

Ziua a doua

Bucuria zilei dintâi își află legitima continuare și Luni 29 Oct. 1945, când reprezentanții Bisericii, asistă la deschiderea solemnă a cursurilor dela Liceul ortodox de băieți „Mitrop. Simion Ștefan” și dela Liceul ortodox de fete „Doamna Stanca”.

Solemnitatea deschiderii cursurilor dela Liceele noastre ortodoxe

La ora 8 dim. Catedrala se umple de mulțimea elevilor și a elevelor dela cele două Licee ortodoxe eparhiale cari, în frunte cu corpul profesoral, au venit să cerșească bunătatea lui Dumnezeu pentru noul an școlar. La praznicul elevilor noștri, au venit și cei dela Seminarul Pedagogic Universitar, părinții și mulți binevoitori ai Bisericii. La această solemnitate au asistat și studenții Academiei teologice.

La sfârșitul sfintei slujbe P. C. prot. E. Nicolescu, directorul Liceelor, rostește o însuflețită cuvântare mulțumind P. S. Episcop Nicolae, pentru părinteasca purtare de grijă și îndemnând elevii la muncă cinstită.

Cuvânt părintesc

Pe brazdele proaspăt deschise ale sufletelor celor aproape cincisute elevi, P. S. Sa samănă cuvântul blând, părintesc și înțelept, prin următoarele cuvinte:

„Un mănunchi întreg de fapte ne sporește bucuria clipelor așa de adânc trăite. Ieri s'a deschis Adunarea eparhială, iar azi inaugurăm anul școlar la trei din cele mai însemnate așezăminte ale sf. noastre Biserici: al Academiei teologice, al Liceului ortodox de fete „Doamna Stanca”, și al Liceului ortodox de băieți „Mitropolitul Simion Ștefan”.

Studenților Academiei noastre teologice ași vrea să le amintesc o vorbă înțeleaptă. Vorba e

adresată tuturor conducătorilor noștri, dar îi privește mai ales pe preoți: Rămâneți lângă popor, ca să nu rătați! Preoțimea și-a luat această vorbă ca o călăuză a vieții, dar aș dori să o întregesc: rămâneți lângă popor, ci totdeauna cu Evanghelia Domnului, pe care să o propoveduiți înaintea oricărei evanghelii ce precede dela oameni; căci Evanghelia Domnului e bună pentru toate veacurile. Deci s'o propoveduiți și'n această zodie de prefaceri a lumii.

Celor două licee aș avea să le spun multe, dar multele acestea se pot cuprinde în puține cuvinte. Dragii mei, am promis în anul trecut, că anul școlar îl vom deschide oricum, deși eram la deschidere puțin, dar în puțin timp am fost atâția, câți știm. Ați lucrat elevi și profesori cu stăruință, încât ați făcut cinste așezămintelor sf. noastre Biserici, iar cei mari au prețuit silințele voastre și ale noastre și azi inaugurăm anul școlar la două licee.

Vouă vă spun, să nu uitați numele liceelor, căci ele vă vor aminti de datoriile ce aveți. Fetitelor, numele de „Doamna Stanca” le va aminti de datoria de a fi credincioase, de a ține la legea noastră cu tărie și vă va aminti de furtunosul Mihai Viteazul și de bărbăția curajului lui. Iar băieților, numele Mitropolitului Simion Ștefan, de cinstea ce trebuie dată graiului românesc și legii noastre sfinte și apoi de același Mihai Viteazul, care a intrat în cetatea Bălgradului în care a păstorit și Simion Ștefan.

În privința drumului bune creșteri în omenia românească și în legea Domnului, ne-a lămurit slujba rugăciunilor frumoase dela Sf. Altar: Să propășim în știință și'n ascultare de legea Domnului. Să propășim în știință prin muncă stăruitoare, dar să nu uitați că știința singură vă poate băga și în ocnă, dacă nu e călăuzită de ascultarea legii Domnului. Căci așa, cum bomba atomică poate face pustiiri, dar se spune că poate face și treabă bună, și știința peste tot, poate să fie o slugă credincioasă a omului, dar poate fi și foarte nărașă. Căutați să propășim în toate câte vă învață profesorii voștri, de cari să ascultați ca de părinți și să nu uitați nici de plinirea poruncilor Domnului.

Eu împărtășesc în aceste clipe și binecuvântările mele, mulțumind cinstiților reprezentanți ai Armatei, apoi On. Adunări eparhiale că sunt și ei de față. Mulțumesc apoi D. inspector Demetrescu pentru întreg sprijinul cald ce mi l-a dat la rostirea celor două licee ale no-

stre. Îi mulțumesc Seminarului Pedagogic Universitar, c'a venit să se bucure frățeste de bucuria noastră și-l rog să păstreze cea mai curată prietenie cu școlile noastre, că noi nu le vom rămâne datori cu nimic.

Bunul Dumnezeu să ne ojure la drumul început, spre fericirea neamului și a Patriei”.

Desbaterile ședinței II

Ședința se deschide la ora 9 dim. P. S. Episcop Nicolae dă cuvântul păr. consilier Dr. V. Sava, care citește procesul verbal al ședinței festive.

Di Dr. L. Chirilă, raportor, prezintă, spre validare, cele opt acte electorale, din cercurile vacante, pentru restul periodului și se aprobă. Cererea protopopiatului Unguraș, pentru mutarea sediului dela Unguraș la Hida, după discuțiile Dlor deputați Dr. Iulian Domșa, Dr. Ioan Vesca și Dr. V. Sava, se transpune Consiliului eparhial spre rezolvare favorabilă. Asemenea și cererea protopopiatului Zlatna pentru anexarea parohiei Răcătău, dela protopopiatul Alba-Iulia, se transpune organelor protopopești spre decideră.

Di Dr. Valer Moldovan, președintele comisiei de organizare, prezintă rapoartele generale ale Consiliului eparhial pe anii 1940, 1941, 1942, 1943 și 1944. Adunarea eparhială ia, cu adâncă emoție, cunoștință despre persecuțiile, șicanele și umilințele la care a fost expusă Eparhia noastră sub stăpânirea străină. Își exprimă nemărginita sa admirație și recunoștință față de P. S. Episcop Nicolae (vii aplauze) și față de vrednicii săi colaboratori, cari au înțeles să rămâie neclintiți la datorie. Dârzenia și statornicia cu care au susținut o luptă de apărare a patrimoniului nostru, vor constitui o pilduitoare pagină în istoria Eparhiei noastre.

O recunoștință comemorativă

Cuprinsul documentar și plin de durere pentru atâtea suferințe, dar plin și de mândria bărbăției cu care slujitorii sf. noastre Biserici, în frunte cu P. S. Episcop Nicolae, au înfruntat toate atacurile, au mișcat adânc pe cei prezenți și în numele Adunării, Di. prof. univ. Ion Lupaș face următoarea propunere:

„Dar fiindcă ne aflăm în preajma unui important eveniment istoric al Eparhiei noastre, când la 8 Mai 1946 se vor împlini douăzeci și cinci ani dela înființarea Episcopiei noastre, ași propune ca viitoarea sesiune să se deschidă la

8 Mai 1946. Și până atunci P. S. Sa și Consiliul eparhial să pregătească materialul, ca să publice toate evenimentele mai importante din viața Eparhiei. Mă gândesc chiar la un album cu fotografiile tuturor clădirilor realizate în Eparhie, a tuturor colaboratorilor I. P. S. Chiriarhi, dela centru, din protopopiate și dela parohii...”

P. S. Sa mulțumește pentru potrivita propunere și arată că s'a lucrat în privința adunării materialului documentar. Se aprobă propunerea.

Activitatea Vicariatului din Alba-Iulia

Di Dr. Silviu Dragomir, raportor, prezintă raportul general al Vicariatului din Alba-Iulia. Se constată că și acest raport este un act istoric, e o mărturie de muncă modestă, de pricepere și o dovadă de alipire a fiilor față de Biserică, în orice împrejurări. Acest Vicariat — spune raportorul — a reușit să poarte grija tuturor parohiilor de dincolo de Feleac, a reușit să-și formeze fonduri, s'a ajuns la bugetarea lui. Se amintesc apoi vizitele P. S. Sale prin cari a întărit credința fiilor din Vicariat; apoi reînființarea Mănăstirii Râpa-Râmet; organizarea colportajului și publicarea „Renașterii”, care a purtat cu vrednicie tradiția glorioasă a Eparhiei.

Adunarea ia act, cu aprobare și cu vie satisfacție, de frumoasele realizări a Vicariatului, condus de P. C. prot. stavr. Al. Baba și de vrednicii săi colaboratori. Exprimă vii mulțumiri I. P. S. Mitropolit Nicolae pentru părinteasca grijă arătată Vicariatului; apoi președintelui vicar P. C. prot. stavr. Al. Baba, întregului consiliu și tuturor colaboratorilor deplina recunoștință, pentru munca depusă. Roagă pe P. S. Sa să chibzuiască în ce mod s'ar putea onora păr. prot. Al. Baba cu titlu de caracter bisericesc, numindu-l vicar de Alba-Iulia, ca o dreaptă recunoștință pentru meritele sale.

Față de aceste propuneri P. C. prot. stavr. Al. Baba răspunde, în cuvinte emoționante, spunând că n'a făcut mai mult decât datoria. Toate mulțumirile aduse la adresa sa, le împarte cu colaboratorii săi preoți și mireni.

P. S. Sa se asociază propunerilor Adunării eparhiale și promite, că va căuta să îndeplinească dezideratul cu privire la cinstirea păr. vicar Al. Baba.

Recunoștință preoțimii

Di Dr. Petru Meș, raportor, prezintă rapoartele secției bisericesti ale anilor 1940-1944, iar Adunarea eparhială remarcă în mod deosebit activitatea mucenicească a P. S. Episcop Nicolae și a tuturor preoților cari

au fost, în marea majoritate, la înălțimea chemării lor și le exprimă toată recunoștința. Istoria va pomeni, cu sfințenie, acest capitol de păstrare a comorilor sufletului românesc din Nordul Ardealului, prin jertfa preoțimii.

Se face cinstirea pomenirii regretaților: consilierul prot. Ion Goron și prot. Ion Cioara, iar celelalte puncte din rapoarte se iau la cunoștință.

Ajutorarea preoților din Munții Apuseni

De *Dr. Lazar Chirilă* propune ca preoților din Munții Apuseni să le acorde Ministerul un spor la salar de 30—50% ca și corpului didactic. Cere înființarea alor două posturi de misionari, pentru combaterea propagandei sectare.

Raportorul *Dr. L. G. Munteanu* citește apoi raportul Consiliului eparhial cu privire la pagubele cauzate de autoritățile Statului ungar parohiilor ortodoxe din Eparhia Clujului, Oradiei, Sighetului și din Secuime, după arbitrajul dela Viena.

Adunarea ia la cunoștință, cu multă durere în suflet, răutățile săvârșite de către fosta stăpânire ungară față de locașurile noastre sfinte, față de preoți și față de credincioși, precum și pagubele pricinuite și imputernicește Consiliul eparhial să ia măsurile de trebuință, dela caz la caz.

Situația economică

Raportorul prot. *Romul Popa* prezintă rapoartele secției economice a Consiliului eparhial din anii 1940—1944 constatându-se că fondurile Eparhiei, deși au avut să sufere din partea stăpânirii streine, totuși au fost gospodărite cu multă pricepere. Se ia la cunoștință, cu aprobare, bilanțul pe 1944 și bugetul pe 1945.

Ședința III

Starea culturală

Comisia culturală, prin raportul său *Ioan Micu*, prezintă raportul secției culturale pe anii 1940—1944. Se constată, din partea Adunării eparhiale, că aceste rapoarte sunt mai mult documente ale vremurilor, prin care se sintetizează întreg sbuciumul de muncă nu numai în slujba Bisericii și a școlii, ci a întreg neamului românesc. Generațiile următoare vor avea aici un izvor de apă vie, pentru indemnul de a-și menține așezămintele culturale, iar Statul va putea lua multă învățătură în a recunoaște Bisericii dreptul moral pentru înzestrare cu școli confesionale.

De *prof. Ion Lupaș* propune

schimbarea numelui Liceului nostru de fete din „Doamna Stanca” cu cel de „Maica Teofana”, documentând cu motive istorice această schimbare. La timpul său, se va ține seamă de potrivita propunere.

Școala de cântăreți bisericești

Se prezintă, spre aprobare, Regulamentul școlii de cântăreți bisericești. La discuție iau parte Dnii *Dr. Silviu Dragomir*, *Laur. Curea*, *Dr. V. Stanciu*, *Dr. V. Sava* și *Ioan Lupaș*. Regulamentul se aprobă cu modificări mai mici, iar propunerea *D. prof. Ion Lupaș* de a se schimba numele școlii, din „Sf. Nicolae” în „*Ieromonahul Macarie*”, se primește.

Liceele noastre ortodoxe

Raportorul *DI ing. V. Oghină* prezintă un raport, bine documentat, despre întreaga luptă purtată pentru înființarea Liceului ortodox, devenit astăzi — prin bifurcare — Liceul ortodox de băieți „*Mitrop. Simion Ștefan*” și Liceul ortodox de fete „*Doamna Stanca*”. Arată importanța neprețuită a acestor așezăminte culturale puse sub aripa Bisericii și-și exprimă convingerea că formarea societății de mâine, pentru o viață mai demnă de om, se va putea realiza numai printr-o educație morală-religioasă.

Adunarea își însușește raportul și exprimă cele mai respectuoase mulțumiri *P. S. Episcop Nicolae*, pentru înființarea celor două licee. Aceleași mulțumiri le exprimă *D. ministru Șt. Voitec*, *D. lui insp. Demetrescu* și tuturor binevoitorilor.

În continuare se înnoiește dorința Bisericii de a-și recăpăta dreptul la școli primare confesionale, după ce și experiența tristă de sub stăpânirea maghiară — când am rămas fără nicio școală românească, fiind școlile noastre statificate — ne-a arătat dreptatea cauzei.

DI Mih. Șerban înfățișează dezideratul inițierii împroprietății bisericilor cu teren, care să formeze proprietatea Bisericii; *păr. prot.-stavr. Al. Baba*, vicar, roagă Adunarea eparhială ca, pentru importanța sa, volumul omagial al *D. prof. univ. Ion Lupaș*, din prilejul împlinirii alor 60 ani de viață, să fie recomandat parohiilor pentru bibliotecă.

Alegeri de consilieri

Adunarea purcede la completarea vacanțelor ivite în sânul Consiliului eparhial și a altor organe reprezentative. Sunt aleși: *P. C. prot. Romul Popa*, consilier eparhial referent al secției economice; *C. pr. Aug. Faur*, consilier eparhial referent al secției culturale; *P. C. prot.*

APOSTOLUL DUMINECII

Un Domn și o credință

Efeseni 4, 1—8.

Învățăturile și credințele omenești sunt vremelnice, cum sunt și autorii. Nicio învățătură, nicio lege și nicio credință omenească nu e bună pentru toate locurile, pentru toate vremurile și pentru toți oamenii. Învățăturile omenești, ca să fie folosite, trebuie să țină seamă de loc, de timp, de cuminenție, de civilizație, de cultură și de multe altele. Învățăturile omenești trebuie să fie crite pe măsura puterii de înțelegere și-a putinței de traducere în faptă a omului. Și cum Dumnezeu n'a împărțit talanții cu egală măsură, trebuie dat fiecăruia ce poate și cât poate. Asta ar însemna să se facă pentru fiecare om învățături anumite, legi anumite și credințe anumite. Și cum aceasta e peste puțință, oamenii cari se conduc în viață după învățături omenești, vor rămânea deapururi nemulțumiți și nefericiți.

● *Învățătura creștină și credința în Hristos sunt veșnice, cum veșnic e și Învățătorul. În drumul lor spre fericirea tuturor oamenilor nici învățătura, nici credința în Fiul lui Dumnezeu nu pot fi împedate de nimeni și de nimic pe lume. Dela o margine la cealaltă margine a lumii, credința creștinului e aceeași, cum același e și Învățătorul. Credința în Hristos încape tot așa de bine în inima tuturor oamenilor, fără deosebire de loc, fără deosebire de neam, fără deosebire de timp, fără deosebire de învățătură, fie bogat, fie sărac, fie bărbat fie femeie, fie tânăr fie bătrân. Ea e una și aceeași pentru toți oamenii din lume. Ea nu trece odată cu vremea, nici odată cu oamenii, fiindcă nu izvoarește din mintea cea schimbătoare și trecătoare a oamenilor, ci din nepătrunsa înțelepciune a lui Dumnezeu.*

Toate împărățiile pământului își au domnii și credințele lor. Și oamenii țin morțiș la domni și la credință. Fiecare neam crede că țara lui e mai frumoasă, că domnii lui sunt mai buni și credința lui mai sfântă. De aceea de când e lumea lume, toate neamurile și-au apărât țara, domnii și credința. Oamenii își dau bucuria și viața pentru țară, domn și lege. Cu toate acestea atâtea împărății s'au distrus, atâtea domni au fost uciși și atâtea credințe spulberate. Așa a fost de când e lumea, așa e astăzi și așa va fi, Dumnezeu știe, până când. Peste toate acestea împărăția și credința lui Hristos rămâne în veac. Domnul nostru Iisus Hristos nu poate fi detronat, fiindcă nu noi l-am ales, nu noi i am dat puterea, și nu noi îl ținem la putere. Nu-l putem ucide,

fiindcă nu trăiește din mila noastră ci noi trăim din mila lui. Nu poate fi urât, pentru că nu domnește cu puterea ostașilor, nici cu ură, ci cu milă și cu dragoste. Nu e pentru unii mai bun și pentru alții mai rău, ci pentru toți la fel. Nu e tiran, ci tată bun și iubitor. De aceea și fiul săi cei adevărați se străduiesc din toate puterile să umble cu vrednicie, cu smerenie, cu blândețe, cu îndelungă răbdare, cu supunere și cu dragoste.

Se spune și pe bună dreptate, că lumea merge înainte, progresează. Așa și trebuie. Viața nu poate fi oprită, nu poate sta pe loc. Pe zi ce trece omul își caută alte forme de viațuire, potrivite cu vremea. Pe zi ce trece omul e tot mai pretențios. Ce l-a mulțumit ieri, nu-l mulțumește astăzi și ce-l mulțumește astăzi, nu-l va mulțumi mâine. Iată de ce toate se schimbă în lume. Și câte odată se schimbă atât de tare și atât de des, că îți vine uneori să nu mai crezi nimic. Oamenii se contrazic cu atâtea putere, că nu mai știu ce e bun și ce e rău, ce e adevăr și ce e minciună. Aceasta e soarta tuturor credințelor omenești. Câte împărății atâtea domni și câți oameni atâtea credințe. Și domnii și credințele au de scop fericirea oamenilor. Toți oamenii doresc să fie fericiți. Fericirea e steaua după care aleargă toți oamenii din lume. Dar de când s'a pomenit omul pe pământ nu s'a auzit ca un domn pământean să-și poată ferici toți supușii. Dacă totuși au fost domni buni și cu tragere de inimă către popor, după moarte a venit altul rău și iarăși a început durerea și scârba.

Singur Domnul nostru Iisus Hristos rămâne veșnic pe tronul mării sale, și singură credința creștinilor e în stare să înfrunte toate veacurile. Toate în lume sunt trecătoare. Veșnic e numai Dumnezeu și credința lui cea adevărată. Această credință nu e legată nici de loc, nici de timp, nici de om. Peste toate acestea ea rămâne în veac. Rămâne pentru că ea cuprinde în brațele ei dumnezeiești toate veacurile, toate locurile și toate inimile oamenilor. Și Domnul nostru și credința noastră sunt peste toți, peste toate și în noi toți. Credința noastră e una și aceeași și azi și mâine, cum unul este și Domnul nostru.

Tăria noastră zace în faptul că avem un Domn și o credință.

Pr. TEODOR CICEU

Zah. Manu, cons. ep. onorar în secția bis.; *P. C. prot. stavr. Dr. L. G. Munteanu*, cons. ep. onorar; *P. C. prot. E. Nicolescu*, cons. ep. supleant; *C. pr. Ion Bunea*, președinte al Cons. spiritual eparhial; *C. pr. Teodor Ciceu*, membru supleant al Consist. spiritual ep.; *C. pr. Pavel Șendrea*, membru ordinar în Consist. mitrop. și *C. pr. Iuliu Goșescu*, ca supleant.

Incheierea lucrărilor

Terminată fiind ordinea de zi, *P. S. Episcop Nicolae* mulțumește membrilor Adunării eparhiale pentru sprijinul de caldă și desăvârșită armonie, arătat

și de data aceasta, în care s'au purtat discuțiile.

„*Au fost două zile — spune P. S. Sa — de plăcută muncă pentru mine și cred că și pentru D-Voastră. Rog pe milostivul Dumnezeu să ne întărească în aceeași atmosferă de frățietate, ca tot mai mult să simțim că pretutindeni lucrăm pentru binele Bisericii și înălțarea Neamului.*”

În numele Adunării răspunde *P. C. prot. stavr. Ștefan Rusu*, exprimând bucuria revederii membrilor Adunării, după un răstimp de cinci ani și elogiind activitatea, plină de roduri frumoase, a *P. S. Episcop Nicolae*.

li dorește sănătate și viață îndelungată.

Mulțumiți sufletește, că fiecare membru al Adunării eparhiale și-a făcut datoria, au plecat spre locurile de muncă, du-

când cu sine credința în biruința neamului prin Biserică și purtând icoana Ierarhului care cărmuiește corabia Bisericii, spre limanuri tot mai bune.

C.

Pro memoria: Pr. Prof. Andrei Straja

Urgia războiului a secerat vieți omenesti nu numai în rândul militarilor combatanți, ci a făcut victime și în populația civilă a celor mai ascunse așezări omenesti. Una dintre multele victime nevinovate ale flagelului ce s'a extins și pe meleagurile Transilvaniei noastre amarnic încercate a fost și Pr. Prof. Andrei Straja, care și-a sfârșit fulgerător viața, în toamna anului 1944 — fiind lovit de o schijă, — la casa natală din comuna Ocoliş, jud. Turda.

Originar din susnumita comună (născut la 29 August 1883), Pr. prof. A. Straja a fost educat încă din fragedă copilărie în cultul tradițiilor noastre creștinești, fiind deprins să înfrunte cu tenacitate vifonița ce a bătut peste neamul românesc de dincoace de Carpați. Inițierea în tainele slovei românești și-a făcut-o în satul natal, iar școala secundară a urmat-o la Aiud și Blaj; la Blaj și-a trecut și examenul de bacalaureat. Studiile teologice le-a făcut la Institutul Teologic din Sibiu.

Activitatea publică și-a început-o în comuna Cacova-Ierij, jud. Turda, întâi ca învățător, iar din toamna anului 1910 ca preot. Ca preot de enorie a dezvoltat o activitate frumoasă, reușind să edifice casă parohială, să organizeze un curs pentru cântăreți bisericești și să ridice potențialul de religiozitate al credincioșilor săi.

În toamna anului 1924 este numit profesor de religie la Liceul de băieți din Alba-Iulia; de aici este transferat în aceeași calitate la școlile secundare din Gherla, unde îndeplinește și slujba de confesor la Institutul corector. Dornic de a contribui

la consolidarea Bisericii, în slujba căreia se găsea, Pr. prof. A. Straja a organizat credincioșii ortodocși din Gherla într-o parohie, care, astăzi, are biserică, casă parohială și sesiune parohială, fiind recunoscută de autoritatea de Stat. Tot prin hărnicia pr. Straja s'a înființat și parohia din apropierea Gherlei, Top. Pentru strădaniile fructuoase depuse pe altarul credinței, Episcopul Nicolae Ivan i-a acordat dreptul de a purta brâu roșu și l-a ridicat la rangul de protopop onorar.

În anul 1940 se refugiază la Turda, unde este utilizat la catedra de Religie dela Liceul de fete. Își desfășoară — la această școală — activitatea de dascăl până la 1 Septembrie 1943, când — implinind limita de vârstă — trece la pensie. Deslegat de îndatoririle școlare-educative, ce-i erau atât de prețioase, Pr. prof. Andrei Straja se retrage la vatra părintească din Ocoliş. Aici își depășea liniștit firul zilelor de pensionar, între gospodărie și altar, până în toamna anului 1944, când furia horthystă se năpăstuieste asupra comunei lui dragi și-l răpune în fața casei părintești.

Având o robusteță fizică și morală deosebită — zestre dobândită dela vâjnoșii săi părinți — Pr. prof. A. Straja nu s'a cutremurat în fața obstacolelor pe cari i le-a scos în cale viața, ci le-a înfruntat cu dărzenie, reușind să înfăptuiască opere utile pentru neam și lege. Familist devotat și preot jertfelnic. Pentru felul desinteresat, cum a știut să-și pună sufletul în slujba cauzei bisericești și școlare, se cuvine un cuvânt de pioasă aducere aminte și de eternă recunoștință.

CRONICA EVENIMENTELOR

INTERNE

Alte mii de prizonieri reînțorși în Patrie. Potrivit cu posibilitățile de transport și măsurile speciale sanitare, sosesc mereu noi loturi de prizonieri din URSS.

Astfel, în ultimele zile au intrat în țară peste 30.000 din prizonieri și alte câteva mii sunt în curs de sosire.

Primirea și îndrumarea lor spre căminuri a fost organizată de Marele Stat Major în cele mai bune condițiuni.

Natural, repatrierea nu se poate face într'un ritm mai accelerat, cunoscut fiind greutățile de transport. Lucrările de repatriere decurg totuși în mod satisfăcător.

EXTERNE

Statele Unite. Vorbind cu prilejul Zilei Marinei, președintele Truman a făcut elogiul fostului preșe-

dinte Roosevelt, sub îndrumările căruia Statele Unite au azi cea mai mare marină de război din lume, și apoi a arătat dorința de colaborare pașnică a Statelor Unite cu toate țările din lume.

În 12 puncte, președintele a reliefat dreptul tuturor popoarelor la o viață liberă și că nu va accepta nicio schimbare teritorială, în nicio parte a lumii, în afară de cazul când ar fi făcută de acord cu dorința liber exprimată a poporului respectiv.

La scrisoarea din 14 Oct. c., președintele Truman a primit răspuns din partea Generalisimului Stalin. Cuprinsul răspunsului încă nu e publicat.

Londra. Presa britanică și cea americană pun mari nădejdi de bine în rezultatele vizitei pe care D. Atlee o va face în curând la Washington.

Norvegia. Alegerile generale au adus câștig pentru partidul socialist, care a și format guvernul.

Informațiuni

Congresul matematicienilor români. Sărbătoarea „Gazetei Matematice”, cu prilejul împlinirii celor 30 ani de existență, a dat ocazie cercurilor științifice să țină al treilea congres al matematicienilor români. Ședințele au început în 29—31 Oct. c. la București și au continuat, în 1—2 Nov. c. la Cluj. Universitatea „Regele Ferdinand I” din Cluj, de curând întoarsă din refugiu, și-a dat tot concursul pentru reușita ședințelor congresului.

Ședința solemnă de închidere a avut loc în 3 Nov. c., participând activ toate personalitățile distinse ale științei noastre. Ședința a fost onorată și de prezența P. S. Episcopii Nicolae Colan și Iuliu Hossu.

Delegație. La solemnitatea deschiderii festive a Liceelor noastre ortodoxe, din Cluj, din ziua de 28 Oct. c., Dl ministru Șt. Voitec a fost reprezentat prin Dl inspector Demetrescu. D-Sa este un cald sprijinitor al cauzelor noastre culturale și bisericești.

Sporesc binefăcătorii. La apelul Consiliului eparhial pentru ajutorarea copiilor de preoți refugiați, lipsiți de posibilitatea întreținerii la școale și preoțimea tractului Turda a răspuns în mod mulțumitor. Astfel fiecare preot fără copii donează câte 1000 Lei lunar, cei cu copii cari nu frecventează școala, câte 700 Lei, iar cei cu copii de școală câte 500 Lei lunar.

Hitler este mort. Raportul serviciului britanic de spionaj declară că Hitler s'a sinucis prin împușcare, în Berlin, în localul cancelariatului Reichului, la orele 2 și 30 în ziua de 30 Aprilie c. Odată cu el s'a otrăvit și soția sa Eva Braun cu care se căsătorise în 29 Aprilie c. Corpurile lor au fost arse și oasele sfărâmate.

Au înflorit corcodușii. Datorită timpului frumos ce se menține, la Craiova au înflorit corcodușii, iar alți pomi tineri fructiferi au rodit a doua oară. În popor se spune că vom avea o toamnă lungă.

Eliberarea titlurilor împrumutului refacerii din 1945. Se face cunoscut deținătorilor de chitanțe-titluri provizorii ale Împrumutului Refacerii Naționale din 1945, că la 1 Noiembrie 1945 începe eliberarea titlurilor definitive.

Începând dela această dată posesorii de chitanțe pot solicita titlurile definitive prin oricare Administrație Financiară din Țară, depunând în acest scop chitanțele-titluri provizorii însoțite de câte o cerere timbrată, întocmită pe formularele tip ce se pot obține în mod gratuit dela Administrațiile financiare.

BIBLIOGRAFIE

Preot Teodor Ciceu: Tălmăcirii la evangheliile Duminecilor de peste an. Cluj, 1945. Editura Episcopiei ortodoxe române. (Se găsește la Librăria Eparhială, Cluj).

Nu știu alții cum sunt, dar eu când mă gândesc la cele pătimate de noi Români, în vremea cât am trăit în umbra baionetelor unor jandarmi cu pene de cocoș, mi se strânge inima. Și tot ce s'a făcut, de cei ce au vieuit în suferință, îmi pare vrednic de luare aminte. Căci suferința ne-a înfrățit pe toți prigoniiți și toate faptele noastre izvorau din cel mai curat îndemn de a veni în ajutorul fraților.

În acele vremuri de restricte, când nici cuvântul lui Dumnezeu nu mai răsuna în multe biserici, scrisul părintelui Ciceu a adus în multe cătune și sate mângâiere. Mărturie sunt scrisorile de mulțumire scrise cu mâna stângace, bătătorită de coarnele de plug și de greul sapei. În acele vremuri, grele pentru muncitorii de condei românesc și-a făcut ucenicia scrisului părintele Ciceu.

A scris mai întâi versuri („Părgă”, 1941) multe cu subiect religios, iar unele (cum e „Priveghere” și „Am zăvorit pe Dumnezeu”, sunt dintre cele mai bune versuri scrise în acel timp în Ardealul de miază-noapte. A scris mai apoi în proză, predici la praznice și tâlcuiri la evangheliile din Duminecile de peste an, în paginile singurei gazete zilnice de aici „Tribuna Ardealului”. Acestea au fost strânse apoi în două volume, ultimul, „Tălmăcirii”, fiind cea dintâi carte ce a apărut în Ardealul de Sus după eliberare. Asupra acestor tălmăcirii voim să ne oprim o clipă.

Preotul care s'a simțit în versuri, a rămas în predici înfrățit cu poetul. Această poezie de natură lirică e nota caracteristică a prozei părintelui Ciceu. E o poezie clară, caldă, mângâietoare. Celor îndurerăți — și cine nu era îndurerat pe atunci? — părintele Ciceu le spunea:

„Durerea e calea cea mai scurtă și cea mai sigură, pe care se poate ajunge mai aproape de Dumnezeu”. Adevăratul creștin „înarmat cu credința în bunătatea lui Dumnezeu merge înainte drept și senin” și prin vifonița de încercări (p. 107).

„Legea noastră e legea inimii. E legea simțământului fierbinte și curat. E legea dragostei desăvârșite, a credinței neclintite și a jertfei depline (p. 11).

Despre copil ne învață că face parte din împărăția lui Dumnezeu. „De aceea copilul e iubit de toți oamenii, dar mai ales e iubit de Dumnezeu. Copiii sunt trimiși cerului pe pământ, să amintească zilele paradisului pierdut, să învețe cum se poate pogori raiul pe pământ și cum se poate urca de pe pământ la cer” (p. 67).

Așa sunt scrise toate cele 54 de meditații din cartea din urmă, în care pune tot atâtea probleme, ce le rezolvă în spirit creștin. În scrisul părintelui Ciceu, limpede, în propoziții sau fraze scurte, se împletește armonios poezia și învățătura sfântă. Nu e mirare că a dus în atâtea suflete atâtea mângâiere sătenilor lipsiți de preoți, soldaților din spitale și celor țăriți în tabere de muncă forțată. În fiecare meditație scriitorul a pus inima din inima sa, suflet din sufletul său, de aceea credem că „Tălmăcirile” unor teme vecinice, vor rămânea vii vreme îndelungată.

Prof. V. Vlad.

Poșta Redacției

Pr. L. D. din C. T. Primit și la timp vor apare.

Tipografia Eparhiei ortodoxe române, Cluj